

Memo van de gedeputeerde

Bas Maes

Gedeputeerde Energie & Cultuur

Onderwerp

Toezeggingen uit de oordeelsvormende themabijeenkomst van 28 augustus 2026 inzake statenvoorstel 28/26 Verordening lokaal eigendom hernieuwbare energie Noord-Brabant.

Geachte Statenleden,

Via deze memo wil ik u graag informeren over de door mij gedane toezeggingen. Dit zijn er vier in totaal, waarbij ik toezegging 1 en 3 vanwege hun samenhang als één toezegging behandel.

Toezeggingen 1 en 3

In de Brabantse aanpak lokaal eigendom concreet op te nemen (1) wat de risico's zijn voor deelnemers en hoe daarmee om te gaan én (3) hierin mee te nemen op welke wijze participatie van minder kapitaalkrachtige inwoners te bevorderen.

De Verordening lokaal eigendom hernieuwbare energie bevat alleen een inspanningsverplichting en motiveringsplicht voor initiatiefnemers van wind- en zonneparken om lokaal eigendom te bevorderen. Vanwege de impact en risico's van lokaal eigendom kunnen, willen of durven omwonenden en (kleine)lokale ondernemingen niet altijd mee te doen met lokaal eigendom.

Om lokaal eigendom daadwerkelijk bereikbaar te maken voor inwoners en (kleine) lokale bedrijven, zodat zij niet alleen de gevolgen van energieprojecten ervaren, maar ook kunnen deelnemen aan de besluitvorming en kunnen meeprofiteren van de opbrengsten is de ontwikkeling van flankerend beleid nodig. Dit versterkt en versnelt de maatschappelijke (lokale) betrokkenheid en vergroot het draagvlak voor de energietransitie. We werken daarom parallel aan de verordening en in het verlengde van het Energieperspectief aan de Brabantse Aanpak Lokaal Eigendom, waar dit beleid in moet landen.

Dit flankerend beleid beoogt de impact en de risico's van lokaal eigendom te verduidelijken en beheersbaar te maken. Door lokaal eigendom te stimuleren én te faciliteren bij partijen in de lokale omgeving. En door deze partijen in positie te brengen om een gelijkwaardige gesprekspartner te zijn voor een initiatiefnemer van een wind- of zonnepark.

Om dit beoogde doel te bereiken worden de volgende onderwerpen onderzocht bij de ontwikkeling van het flankerend beleid:

- het formuleren van beleidsuitgangspunten;

Datum

14 september 2026

Documentnummer

GS: 6394323

PS: 6394651

Aan

Provinciale Staten van
Noord-Brabant

Kopie aan

Tobias Renner

Eljo Kugel

Mark van Kerkhof

Bijlage(n)

2

- de inzet van financieel instrumentarium;
- het delen van kennis/faciliteren van processen;
- de inzet van omgevingsinstrumentarium;
- de mogelijkheden en argumenten om als provincie zelf al dan niet mee te doen met lokaal eigendom;

Datum

14 september 2026

Documentnummer

GS: 6394323

PS: 6394651

De “Handreiking Lokaal eigendom van opwekprojecten, Wat is het en wat kun je er mee, Provincie Noord-Brabant” van 1 april 2025, ([Lokaal eigendom bij opwekprojecten: wat is het en wat kun je ermee? | Energiewerkplaats Brabant](#)) de bijbehorende statenmededeling van 1 april 2025, nr. PS 6105599 ([Document NoordBrabant - Statenmededeling Lokaal eigendom hernieuwbare energieopwekking door wind- en zonprojecten op land - iBabs Publieksporaal](#)) en de huidige ondersteuning van BODE Support (Brabants Ontwikkelfonds Duurzame Energie) ([Home - Bode Support](#)) worden in de Aanpak lokaal eigendom betrokken en doorontwikkeld naar een concrete aanpak.

In Q1 2027, komen we hier in een statenmededeling bij u op terug.

Toezegging 2

Een plaatje te sturen over financiële participatie. In de bijlage bij dit memo treft u dat plaatje en een toelichting daarop aan. Dit plaatje staat ook op pagina 6/12 in de Algemene toelichting bij de verordening. [Document NoordBrabant - Ontwerpbesluit Statenvoorstel 28/26 Vaststellen Verordening lokaal eigendom hernieuwbare energie Noord-Brabant - iBabs Publieksporaal](#).

Toezegging 4

Schriftelijk terugkomen op de vraag over de rollen en belangenparagraaf.

In de rollen en belangenparagraaf bij het statenvoorstel staan de provinciale rollen benoemd. Provinciale Staten zijn bevoegd een verordening lokaal eigendom vast te stellen. De verordening is kaderstellend. Gedeputeerde Staten voeren de verordening uit. Dit komt in diverse artikelen van de verordening tot uitdrukking waar de term “bevoegd gezag” wordt gebruikt. De bewijslast van de motiveringsplicht bijvoorbeeld wordt door de initiatiefnemer ingediend bij Gedeputeerde Staten. Zij beoordelen de bewijslast, voeren het voortgangsgesprek met de initiatiefnemer en leggen een eventuele herstelsanctie op. De in de verordening opgenomen evaluatiebepaling regelt dat Gedeputeerde Staten periodiek verslag doen aan Provinciale Staten over de doeltreffendheid en de effecten van de verordening in de praktijk. Deze werkwijze past binnen de sturingsfilosofie “Sturen met kaders”.

U heeft op 28 augustus 2026 gevraagd, hoe dit zich verhoudt tot de situatie dat de provincie zelf meedoet met lokaal eigendom bij een wind- of zonnepark. Zijn Provinciale Staten of Gedeputeerde Staten bevoegd om te beslissen of de provincie meedoet met lokaal eigendom en hoe verhoudt zich dat tot de bevoegdheden die Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten hebben in relatie tot het vaststellen en uitvoeren van de Verordening lokaal eigendom. Is dan geen sprake van dubbele petten of belangenverstrengeling?

Het antwoord daarop luidt als volgt.

Het vaststellen en uitvoeren van de verordening enerzijds en het door de provincie toetreden tot lokaal eigendom bij een project anderzijds kan naast elkaar bestaan. Omdat de regels uit de verordening die door Provinciale Staten zijn vastgesteld en door Gedeputeerde Staten worden uitgevoerd zich allemaal richten tot de initiatiefnemer van een wind-/of zonnepark. Het gaat immers om regels die zien op een motiveringsplicht en inspanningsverplichting van de initiatiefnemer. Heeft deze zich voldoende ingespannen om lokaal eigendom te bevorderen en onderbouwt deze dat goed met bewijsstukken? Deze inspanningsverplichting richt zich niet tot Gedeputeerde Staten of Provinciale Staten om ook mee te doen met lokaal eigendom.

Datum

14 september 2026

Documentnummer

GS: 6394323

PS: 6394651

Als de provincie bij een bepaald project overweegt om mee te doen met lokaal eigendom, dan staat de beslissing daarover volledig los van de Verordening lokaal eigendom en de daarin opgenomen regels. Omdat de verordening in het geheel niet ziet op het besluit van de provincie of zij wel of niet meedoet.

Meedoen aan lokaal eigendom kan voor de provincie op twee manieren. Ofwel door het kopen van aandelen in de onderneming die het windpark ontwikkelt ofwel door juridisch en economisch mede-eigenaar te worden van een wind-of zonnepark. Bij het kopen van aandelen is sprake van een deelneming. Ook als de provincie juridisch en economisch mede-eigenaar wordt door bijvoorbeeld met andere partijen samen in een (energie)coöperatie te stappen of in een energiegemeenschap die een andere rechtsvorm heeft dan een coöperatie (bijvoorbeeld een stichting of besloten vennootschap) is sprake van een deelneming. Het toetreden tot lokaal eigendom vraagt in beide gevallen een besluit tot een privaatrechtelijke rechtshandeling van de provincie.

De provinciewet geeft in artikel 158, lid 1, onder d aan, ([Artikel 158 Provinciewet](#)) dat Gedeputeerde Staten bevoegd zijn te besluiten tot privaatrechtelijke rechtshandelingen. Maar in het tweede lid van dat artikel wordt een verbijzondering gegeven. Gedeputeerde Staten mogen slechts besluiten tot het oprichten van en deelnemen in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen na een wens en bedenkingenprocedure bij Provinciale Staten. Dit betekent dat Gedeputeerde Staten beslissen, maar dat Provinciale Staten voorafgaand verplicht worden geconsulteerd en dat Gedeputeerde Staten de input van Provinciale Staten serieus moeten meenemen en afwegen. Provinciale Staten kunnen in een concreet geval via het budgetrecht sturen op deelname aan lokaal eigendom.

Tenslotte bepaalt artikel 1.4, eerste lid onder h van de verordening niet dat de provincie altijd meedoet met lokaal eigendom. Dat geldt ook voor het benoemen van gemeenten en waterschappen onder sub f en g van dit artikellid. Het artikel regelt slechts de theoretische mogelijkheid dat lokale overheden kunnen meedoen met lokaal eigendom en kunnen toetreden tot een energiegemeenschap. Voor het meedoen en toetreden zelf is altijd afzonderlijke besluitvorming nodig door het betreffende overheidsorgaan.

Gelet op het voorgaande wordt geconcludeerd dat geen sprake is van twee petten op of van belangenverstrengeling. In het publiekrechtelijk spoor van de verordening bepalen Provinciale Staten aan welke regels de initiatiefnemer zich moeten houden en beoordelen Gedeputeerde Staten of de initiatiefnemer de regels uit de verordening goed heeft toegepast. In het privaatrechtelijke spoor besluiten Gedeputeerde Staten of de Provincie mee wil doen met lokaal eigendom in een concrete situatie nadat een wensen en bedenkingenprocedure bij Provinciale Staten is gevolgd.

Met vriendelijke groet,

Bas Maes

Datum

14 september 2026

Documentnummer

GS: 6394323

PS: 6394651

Participatievormen gebaseerd op de participatiewaaier van het klimaatakkoord van Parijs

Datum

14 september 2026

Documentnummer

GS: 6394323

PS: 6394651

Bron: Energie Samen

Procesparticipatie

Inhoudelijke betrokkenheid van belanghebbenden bij het ontwikkelen van beleid, strategie, visie of een project, gericht op besluitvorming en randvoorwaarden. Gebaseerd op de Omgevingswet en de op 3 juli 2026 door PS vastgestelde Participatieverordening Noord-Brabant.

Lokaal eigendom

Juridisch en economisch eigendom van individuele burgers, lokale ondernemingen en overheden in de nabije omgeving van een wind- of zonnepark. Deze partijen worden (bijvoorbeeld via een vereniging, coöperatie of B.V.) volledig of mede-eigenaar van een wind- of zonnepark. Dit betekent mee investeren, zeggenschap hebben over de bedrijfsvoering, verantwoordelijkheid dragen en risico lopen. Het nabijheidsprincipe is randvoorwaardelijk. Dit maakt het (mede)eigendom *lokaal*. De opbrengsten van het wind-/zonnepark komen (deels) ten goede aan de lokale omgeving.

Financiële regelingen

Via een financiële deelneming wordt (individueel) risicodragend deelgenomen in een wind- of zonneproject, bijvoorbeeld via aandelen, obligaties of ander financieel voordeel zoals certificaten. Bij obligaties (achtergestelde leningen) en kWh-certificaten zijn de deelnemers geen mede-eigenaar. Zij ontvangen rente op de inleg. Hier is dus geen sprake van eigendom. Bij deelname via aandelen is wel sprake van gedeeld eigendom van het project. Als partijen in de nabije omgeving van een wind- of zonnepark hierin aandelen nemen, is ook sprake van lokaal eigendom. Als grote investeringsmaatschappijen die buiten de nabije omgeving zijn

gevestigd aandelen nemen, dan is wel sprake van eigendom maar niet van *lokaal* eigendom. In dat geval wordt immers niet aan het nabijheidscriterium voldaan.

Omgevingsregelingen

Via een omgevingsfonds komt een deel van de opbrengsten van een wind-/zonnepark ten goede aan maatschappelijke doelen in de buurt, zoals een sportclub of een wijkvereniging. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het zogenaamde "dorpspotje". De initiatiefnemer van een wind-/zonnepark draagt bij aan het fonds. Er is geen sprake van (mede)eigendom bij omwonenden. Omwonenden die niet in staat zijn zelf te investeren, kunnen zo ook meeprofiteren. De omgeving beslist over de besteding van het omgevingsfonds via een onafhankelijk bestuur. Dit bestuur zorgt dat de middelen in de nabije omgeving van het wind-/zonnepark terecht komen. Hier geldt het nabijheidsprincipe dus ook, maar er is geen sprake van (mede)eigendom. Een omwonendenregeling is een lokale regeling gericht op direct omwonenden rond een wind-/zonnepark die voordeel ontvangen, bijvoorbeeld in de vorm van verduurzaming van hun woning of korting op groene stroom. Ook hier geldt het nabijheidscriterium, maar is geen sprake van (mede)-eigendom.

Lokaal eigendom kan dus verschillende vormen aannemen: via mede-eigendom van de productinstallatie en de opgewekte energie én via aandelen in de onderneming van de initiatiefnemer (mits het partijen in de nabije omgeving van de productinstallatie zijn, anders is het eigendom niet lokaal).

Datum

14 september 2026

Documentnummer

GS: 6394323

PS: 6394651